

րերն ու ձորեր արձագանք կտան, եթէ պատահի մի արհեստաւոր հայ, խնդիրներ կը զեղուն որոյ առաջ որ զիրենք ազատեն . . . և դեռ կսպասեն:

ԽԵՒԷ.—30 տուն ք. 1 ժամ կայէի արեւմտեան հիւսիս:

ԽԱՐԱԺԱՆ.—30 տուն ք. 1/2 ժամ հիւսիս Խեւէի: Խեւէ և Խարաձան 25 տարի առաջ հայ էին:

Գիւղս Խեւէի մօտ եղած է, Մանազկերտի, Խընուսի, և անդարի սահմանին միջավայրը կը գտնուի, սակայն Անդրու կառավարութեան կը պատկանի:

Բասկեւիչի միջոցին 500 տուն զուտ հայ կար, 1856 թուին 60 տուն հայ և 300 տուն ք. հաստատուած էր: Հայեր տակաւ առ տակաւ ցրուեցան, զացին հասան իւրեանց գաղթական ազգակցաց, ոմանք ևս Խաստուր զիւղ զետեղուեցան:

Գիւղի մէջ կար չորս եկեղեցի և մի վանք, վանքը գոյնզգոյն քարերէ հիւսուած է յարմար ճաշակաւ, 20 վայրկեան զիւղից արեւելեան հիւսիս բարձր գիրքի վերայ շինուած է Ս. Յովհաննէս անուամբ, ունէր շուրջն ուռենւոյ ծառաստան:

Շատ բարձր գիրքի մի վերայ կանգնած էր վանքս, մարդ որ հեռուից տեսնէր գոյնզգոյն քարերով հիւսուածքը, կը յափշտակուէր, երկու դռներու վերան ունէր յիշատակարան նաև մէջն և դուրան խաչարձաններու վերան լիքն յիշատակագիր կային:

Այս վանքը Սրբիկանցոց աղաներու հսկողութեան ներքև էր մինչև 1884 թուականը. այս թուականին կարսից գաղթող Ռաշտան աղա՝ վանքը կը քանդէ կը քաշէ իւր զիւղն շինութիւն շինելու համար, Սրբի-